

Otázka: Austrálie

Předmět: Zeměpis

Přidal(a): Simona Hrušková

AUSTRÁLIE

-nejmenší světadíl, ale 6. největší stát světa

-rozloha: 7,7 mil km²

-konstituční monarchie

poloha

-rozkládá se na J polokouli, leží nejdál od vyspělých států (nejblíže Japonsko)

-obklopena 2 oceány – Indický a Tichý, zálivy – Canpertanský a Velký australský

-poloostrovy: Yorský; Arhemská země

-ostrovy: Tasmánie

-moře: Arafurské, Timorské, Tasmanovo, Korálové (Velká útesová bariéra)

historický vývoj

-jako poslední světadíl objevena na počátku 17. století Holanďany v čele s Abelem Tasmanem, ale kolonizována až

v 2. polovině 18. století Angličany v čele s Jamesem Cookem – 1788 založena první trestanecká

osada v oblasti

Sydney – po 80 let Austrálie využívána pro deportaci vězňů z VB

-vzniklo dalších několik anglických kolonií → 1901 se spojily a vyhlásily samostatnost (vzniká Austrálie)

-dodnes A členem Commonwealthu – uznávají britskou královnu za svého nejvyššího představitele → proto Austrálie

konstituční monarchií, královna zastoupena guvernérem (volen Australany)

Administrativní dělení

-federace, složena ze 6 států a 3 teritorií:

státy:

- Queensland (Brisbane)
- Nový jižní Wales (Sydney)
- Viktorie (Melbourne)
- Tasmánie (Hobart)
- jižní Austrálie (Adelaide)
- Západní Austrálie (Darwin)

teritoria:

- Severní teritorium
- teritorium Canberra
- Teritorium Jervisova zátoka

povrch

-dělen na 3 části:

1) Západo-australská plošina

-tvoří $\frac{1}{2}$ A, jednotvárný povrch – pustá rovinatá oblast, téměř neobydlená

-pokryta pouštěmi a polopouštěmi – Velká písečná poušť, Gibsonova poušť, Velká Viktoriina

poušť

- krajina bez pravidelných řek (creeky), pouze mělká malá slaná jezírka
- suchomilná vegetace (agáve, kaktusy), půdy mají červenou barvu
- uprostřed McDonnellovo pohoří, je zde také největší skalní monolit – Ayers Rock (Uluru) – jeden obrovský balvan (u

města Alice Springs, starý 600mil. let, přes 300m, po obvodu 10km, během dne mění barvu – temná červená-hnědá)

2) Středo-australská pánev

- patří sem 3 Artéské pánve (Velká artéská) → podzemní artéské vody – pod územím s nepravidelnými srážkami, tudíž velký význam pro A jako jediný zdroj vody
- nížina na S kolem Carpentanského zálivu a nížiny kolem řek Murray a Darling

3) Pohoří východního pobřeží

- Velké předělové pohoří – třetí nejdelší pohoří na světě – délka více než 3 500 km, nej. hora Mt. Koszciusko (2 228 m)
- vzniklé Hercynským vrásněním (prvohory)

Podnebí

-nejsušší kontinent, rozkládá se kolem obratníku Kozoroha

- 1) S a SV – tropický vlhký pás (monzuny – přes léto nepřetržitě prší)
 - 2) – tropický suchý pás (velké teplotní rozdíly mezi dnem a nocí, srážky nepravidelné ale vydatné)
 - 3) JV a V – subtropický pás (hlavní město Canberra)
 - 4) Tasmánie – mírný pás
- nejvlhčí oblasti – S (monzuny) a V (pasáty) -na SV a V pobřeží tropické cyklony

Vodstvo

-velká část A bezodtoká, nejhustší říční síť na S, SV a V + nej. řeky Murray Darling
-asi 700 jezer – slaná, vysychají během roku, Eyreovo jezero největší a nejnižší položené (-16m), z velké části vyschlé

vegetace a fauna

- 1)S – SV – tropické vlhké lesy
- 2) – suché tropické lesy (eukalyptus, trnovníky) a savana (přechod pouští – Bush)
- 3) JV a JZ – subtropické lesy
- 4) Tasmánie – lesy mírného pásu (listnaté a smíšené lesy)

-většina živočichů jsou endemity (žijí pouze v této lokaci):

vačnatci (klokan, koala, vačice) vejcorodí (ptakopysk, ježura) ptáci (pštros emu, papoušci)
+ divoký pes dingo (přišel do A s původními obyvateli před 50 000 lety jako pes domácí, ale zdivočel)

-typická zvířata: hadi, krokodýli, jedovatí pavouci, štíři, ještěrky

-přemnožená zvířata ve volné přírodě způsobující škody (králíci, velbloudi)

obyvatelstvo

-počet obyvatel: 21-22 milionů

potomci Evropanů - 91%

původní obyvatelé - 1%

-Aboriginové přišli před 50 000 lety z JV Asie, negroidní rasa, ještě v 18. st. se živili jako lovci a sběrači

-po příchodu Evropanů neměli občanská práva a do počátku 20. st. byli považováni za zvířata (Britové je lovili

a zavírali do táborů), 1962 získali občanská práva

-dnes mají vymezené území (rezervace), kam nemohou běloši vstoupit, jejich životní úroveň velmi nízká

(nejchudší, alkoholici, nezaměstnaní, drogově závislí) – mohou za to i Britové kvůli pozitivní diskriminaci

(dostávají od nich 400 dolarů na týden)

-50% pracuje na farmách nebo v kultuře

Asiaté - 5%

ostatní - 2% (přistěhovalci z Afriky a Oceánie)

Rozmístění obyvatel

-nerovnoměrné, kvůli přírodním podmínkám

-nejhustěji osídlen: J, JV, V, Sydney, Melbourne, Canberra (sídelní město bez průmyslu)

-nejméně osídleno: Z, vnitrozemí (pouze farmy od sebe vzdálené několik desítek km), S

-urbanizace: 90% (mezi nejvyššími na světě, 60% obyvatel žije ve hlavních městech států)

hospodářství

-A vyspělý průmyslový stát, ale i zemědělsky s velkým nerostným bohatstvím

-do mezinárodního obchodu se zapojuje vývozem nerostných surovin nebo zemědělských plodin

Nerostné bohatství

paliva – černé uhlí (velmi kvalitní, vývoz do Japonsku, USA, VB, těžba v Queenslandu a Novém Jižním Walesu),

hnědé uhlí (těžba u Melbourne), ropa a zemní plyn (těžba na J Viktorie, na SV státu Jižní Austrálie)

rudy – železné (nej. zásoby na Zemi, vývoz do Japonska, těžba Západní Austrálie)

barevné (Ni, Cu, Zr, Co – těžba v Novém J. Walesu, Tasmánii a Z Queensland)

uran – na S; bauxit – první na světě v těžbě, na S; nerudy – diamanty, opály, zlato, stříbro, titan

Energetika

-90% elektřiny z tepelných elektráren, doplňkové elektrárny (sluneční, větrné)

Průmysl

hutnictví – černá metalurgie (vyrábí železo a ocel) a barevná (vyrábí z barevných kovů)

strojírenství – dopravní prostředky (auta, letadla, lodě), zemědělské stroje, těžební a stavební stroje, elektronika a

elektrotechnika

chemický – petrochemie

potravinářský – kvalitní živočišná výroba → masný průmysl, cukrovary (cukr. třtina), vinařství, pivovary

kožedělní a textilní průmysl – zpracovává kůže zvířat a vlnu ovcí

Zemědělství

-obrovský půdní fond (většina pastviny), extenzivní (velkovýroba, mechanizace, velké přebytky, velký objem sklizně, malý ha výnos), nedostatek srážek (Artéske vody), nízká chemizace

-vývoz: vlna (největší vývozce, nejkvalitnější, plemeno jemnovlnné ovce Merino), maso (skopové a hovězí), cukr, obilí (pšenice – 1. pěstitel a vývozce, rýže), ovoce (kiwi)

-živočišná výroba: chov ovcí (2. na světě v chovu – 80 mil.kusů, na jedné farmě 3000 ovcí) – v suchých oblastech

a ve vnitrozemí nebo v Tasmánii nebo Novém J. Walesu

chov skotu (asi 20 mil.kusů, vlhčí oblasti Queenslandu a N.J. Walesu, chov na maso a mléko)

-rostlinná výroba: cukrová třtina, obilí (pšenice, rýže, ječmen, oves, proso), ovoce, bavlník.

zelenina, tabákovník,

kaučukovník, vinná réva, kávovník